

Innspill til Kompetansereform utvalget

Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) er en del av Kongsberg Gruppen ASA (KOG) med 13.500 ansatte i Norge og internasjonalt med virksomhet innen digitale løsninger, maritime systemer og forsvarsteknologi fra havbunn og ut i verdensrommet.

Forretningsområde Kongsberg Defence & Aerospace har 3500 ansatte i Norge og er en viktig pådriver for utvikling av ny teknologi i norsk og internasjonal sammenheng. KDA er i førersetet for en nasjonal teknologidugnad og vi er helt avhengig av kompetansepåfyll for egne ansatte og ved nyansettelser. Med en stor ordresreserve vil vi **ansette rundt 600 personer** hvert år de neste 5 årene.

KDA samarbeider med ulike utdanningsinstitusjoner fra barnehager til høyskoler og universiteter for å fremme interessen for realfag og teknologi. **Kongsbergskolen** er ett kontinuerlig prosjekt hvor Kongsberg kommune, Viken fylkeskommune med flere, og sammen med Teknologi industrien samarbeider om kompetansehevings prosjekter og aktiviteter for å fremme interessen for realfag og teknologi.

Det vil fremover være ett økende behov for arbeidskraft i både privat og offentlig sektor og den teknologiske utviklingen gjør at behovet for etter- og videreutdanning forsterkes. Noe av kjernen for spesielt etterutdanning er at det i en travel hverdag må legges til rette for kompetanseheving **i eller nært** til den enkeltes arbeidssituasjonen. **Modulbasert etterutdanning og digital microlæring i korte sekvenser** er noe som bør utvikles videre. KDA har god erfaring med **Industrifagskolen** som er ett resultat av godt partssamarbeid. Industrifagskolen er et av tilbudene som har blitt til gjennom bransjeprogrammet. Gjennom Industrifagskolen kan fagskoler søke om midler til drift av korte modulbaserte utdanningstilbud (inntil 30 stp.) øremerket industri- og bygg relaterte fag. Fagskolen i Viken har sammen med partene i arbeidslivet og industrien vært i front med å utvikle tilpassede etterutdanningstilbud for verkstedansatte. Modellen må utvikles videre med støtte fra offentlige myndigheter, og kan også tilpasses andre bransjer i både privat og offentlig sektor.

På samme måte kan **bransjeprogrammet** utvikles videre for etter- og videreutdanning for ingeniører i Universitets og høyskole sektoren. Fagskolene som tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning kan også få en rolle med utdanning for ansatte med ett høyere kompetansegrunnlag enn fagbrev. Det kan utvikles 3 årlig «Yrkesbachelor» på Fagskolen gjerne i samarbeid med UH-sektoren (IKT, Cyber domene).

For at Fagskolene skal få utvikle seg videre må det ses på **finansieringsordningen**. Fagskolene bør over på statlig finansiering på linje med Universiteter og Høyskoler som gjerne får finansiering pr. student, mens Fagskolen får ett rammetilskudd av Fylkeskommunen nærmest uavhengig av antall studenter.

Norge har lav arbeidsledighet, men allikevel faller personer med viktige evner og kunnskap utenfor arbeidslivet. Mange av disse er unge og interessert i **spill og data**, og er en viktig **arbeidskraftreserve**. KDA støtter i dag **Stoll E-sportsenter** på Kongsberg hvor unge står i kø for å delta. Her kan en tenke nytt for å videreutvikle tilbudet. Gjennom ett samarbeid med NAV og videregående skole kan en tilby lavterskel utdanningstilbud innen IT og data, og få de unge ut i arbeid. Seinere kan de få mulighet til å ta fagbrev gjennom ulike ordninger som lærling, praksiskandidat eller fagbrev på jobb. I forhold til **enklere repeterende oppgaver** kan det også utvikles internfagbrev/dyktighetsprøve for å anerkjenne deres kompetanse og innsats.

En nasjonal kompetansereform vil kreve økt økonomisk innsats til å utvikle og drifte nye tiltak for kompetanseheving. **Kongsberg Gruppen bruker betydelige midler hvert år på kompetanseprosjekter som vist i eksempler under her. Skal en lykkes med en reform må det offentlige bidra med ytterligere midler.**

Forslag (oppsummert):

- Bransjeprogrammet og Industrifagskolen må videreutvikles med modulbasert opplæring og digital Microlæring med fokus på næringslivets behov. Ordningene kan utvides til flere bransjer og offentlig sektor.
- Selvdrevne studentprosjekter må kunne søke statlig støtte.
- Utvikle lavterskel utdanningstilbud for å innhente flere fra arbeidskraftreserven og motvirke utenforskap
- Ny statlig finansieringsordning for Fagskolene (en motor innenfor etter- og videreutdanning)
- Utvikle en Yrkesbachelor med noe mindre teori (IT, programmering, cyber).

Noen eksempler på Kongsberg Gruppens engasjement i en nasjonal teknologidugnad:

- *Kongsbergskolen* er et samarbeid mellom Viken Fylkeskommune, Kongsberg kommune, Universitet i Sørøst-Norge, næringslivet i Kongsberg og Kongsberg Næringsforum. I tett samarbeid mellom næringsliv og utdanning skal vi gjennom prosjektet *Kongsbergskolen* skape et helt unikt skoletilbud – et nyskapende og helhetlig opplæringstilbud med fokus på realfag, teknologi og innovasjon. *Kongsbergskolen* skal motivere elevene til å bli nysgjerrige og fascinerte over realfagenes muligheter.
- Kongsberg Technology Training Center (K-tech) er vår utdannings- og lærling bedrift som vi eier sammen med Technip FMC og GKN Aerospace i Kongsberg Teknologipark. Her utdannes nå 100 lærlinger til å bli fagarbeidere med høyt faglig nivå. K-tech tilbyr også etterutdanning tilpasset bedriftenes behov nært til arbeidsplassen.
  - Samarbeidet mellom Kongsberg videregående skole og industrien i Kongsberg Teknologipark om opprettelsen av Kongsberg Kompetansesenter for Yrkesfag

(KKY) er ett godt eksempel på hvordan skolen og lokalt arbeidsliv kan samarbeide. Elever på Vg2 Industriteknologi har fra 2017 fått all opplæring i programfag i lokaler sammen med opplæringsbedriften Kongsberg Technology Training Center (K-tech) i Teknologiparken.

- Elevene får bruke **oppdatert fremtidsrettet utstyr** som skolen ikke har hatt mulighet til å skaffe til veie tidligere (*dette hindrer behov for etterutdanning i tidlig fase*). Det sosiale og faglige samspillet mellom elever, lærlinger, lærere og instruktører i industrimiljøet spiller en viktig rolle for elevenes trivsel og læringsutbytte. Samarbeidet kan vise til bedre karakterer, økt gjennomføring, mindre fravær, økt søkning til utdanningsprogrammet og at bedriftene tar inn flere lærlinger. Samarbeidsmodellen og nytt oppdatert utstyr har også ført til økt faglig kompetanse for lærere og instruktører.
  - Samarbeidsmodellen har vært en suksess og fra og med høsten 2019 er opplæringsarenaen utvidet med Vg3 Automasjon i tilpassede lokaler og med oppdatert utstyr, definert i samråd med industrien.
- KDA/KOG sponser 3 studentprosjekter ved NTNU i Trondheim, Revolve, Orbit og Ascend, og 2 studentprosjekter (Navier & Horizon) ved USN campus Kongsberg og Bakkenteigen. Studentene legger ned en betydelig innsats i prosjektene i tillegg til studiene, og blir noen av de fremste ingeniørene vi ansetter. I tillegg til at de tilegner seg teknisk kompetanse er prosjektene organisert som små bedrifter som gir studentene god erfaring for å møte arbeidslivet. Prosjektene finansieres i all hovedsak med sponsormidler.
  - KDA arrangerer årlig Teknologiseminar for alle elever på 10. trinn, samt lærere og rådgivere i Kongsberg. Vi har også startet samme opplegg i Moss og til sammen er det over 1000 elever som får møte unge fagarbeidere og ingeniører på scenen som intervjues om hvorfor de har gjort sine utdanningsvalg, hva arbeidet består i osv. Opplegget er en del av faget Utdanningsvalg og skal hjelpe elevene til å ta gode valg da de søker til videregående opplæring.
  - KDA og KOG sponser det kommunale Vitensenteret i Kongsberg med årlig pengestøtte og en 40% stilling. Alle utdanningsnivåer fra barnehage til og med ungdomsskole er inntatt av Vitensenteret jevnlig og får påfyll med realfag og teknologi.
  - Kongsberg Gruppen har samarbeidsavtaler med USN, Fagskolen i Viken og NTNU